

A Feldmár Család

Ez a fénykép Negyedén, az anyai nagyapám házában az udvarán készült, az 1900-as évek elején. Az anyai nagyszüleim és a nyolc gyermekük látható rajta. Nagyszüleim -- Feldmár Ferenc és Feldmár Ferencné, született Fehér Júlia -- középen ülnek. A földön sorrendben jobbról balra ül az anyám, Feldmár Erzsébet, mellette a nővérei -- Feldmár Regina és Feldmár Friderika. Sorrendben balról jobbra állnak anyám idősebb testvérei: Feldmár Adél, Feldmár Mihály [Miklós?], Feldmár Gyula Vilmos, Feldmár Jenő és Feldmár Gizella. Ez a régi családi fénykép aratáskor készült. Bal oldalon, Feldmár Adél mellett egy díszes, kalászból font koszorút helyeztek el, amelyet a napszámosok az aratás után ajándékoztak a nagyszüleimnek. A háttérben egy rácsos ablak, a kamra ablaka látható. Nyáron kellemes hűs levegő volt itt, és mi, unokák szerettünk bent a függőágyakban pihenni. Feldmár Erzsike, az anyukám, aki lent ül a jobb oldalon, olyan három-négy éves lehetett, amikor a felvétel készült. Ő volt a legkisebb a nyolc gyermek közül, és a képen látható, milyen nagy korkülönbség volt közöttük és a legidősebb testvérei között. A nagymamám, aki középen, anyám felett ül, mocsonoki népviseletet visel. A nagyapa széles vállú férfi volt. Bajuszt és kalapot visel a képen. Abban az időben minden rendes férfi bajuszos volt. Ha egy serdülő legénynek nem volt bajusza, a többi falusi legény kinevette, hogy tej csurog még az állán. Nem tartották igazi férfinak. A díszes öltözetüket nézve, gondolom, hogy nem szegény családból származott az édesanyám, sőt elég jól élhettek. Nagymama hétköznapi is, egészen a haláláig mocsonoki népviseletben járt. A ruhatárából nem hiányozhatott a főkötő és a többrendbeli alsós szoknya. Buksát soha nem hordott, mindig a zsebkendőben volt a pénze. Azért emlékszem erre, mert iskolás koromban innen adta nekünk az aprót. Nagyapám olyan magyarosan öltözködött, és magyaros bajusza volt. Kalapot viselt mindig, a zsidók sosem mentek a zsinagógába fedetlen fejjel. A jó módú férfiak abban az időben mind kalapot viseltek, mert a falusi nép azt tartotta, hogy kalap nélkül nincs rendesen felöltözve az ember. Nagyapám a hentesüzlet és a kocsmá mellett még tágas udvartartásról is gondoskodott. Egy vagy két lovat és sok tehenet tartott. Mikor már nem adott tejet a tehén, levágta és eladta a hentesüzletében. Nagyapámnak 40 hold földje volt, ezért nyáron aratás idején napszámosokat szokott felfogadni. Az udvaron ettek, nagyapám mindig levágott egy borjút vagy egy tehenet nekik. Pénz és gabona volt a fizetségük, de

nagyapám azért mindig többet adott nekik. Jobban bánt a munkásokkal, mint azok a gazdag negyedi reformátusok, akik nagyon alacsony bérért dolgoztatták a szegényembereket. Minden aratás után a napszámosok egy szép, kalászból font koszorút ajándékoztak nagyapámnak. Nekem nagyon szép gyerekkorom volt. Tulajdonképpen két otthonom volt, mert az anyai nagymamámnál is éltem, aki megözvegyült. Apám ott hagyott mellette, hogy ne legyen egyedül a nagymama. Az iskola is közel volt onnan. Nagyanyám főztjét is jobban szerettem. Gyakran énekelt nekem szlovákul. Hosszú haját este beföntam, és vele aludtam. Megtanultam szlovákul is, mert apám azt tartotta: ?Csehszlovákiában élünk, legalább egy lányom tudjon jól szlovákul, ha valami hivatalosat kell intézni.? Nagymamám megtanított húsvéti tojást festeni. Mocsonoki ornamentikával díszítettük a tojásokat. Nagymamám mélyen hitt az egy Istenben. Katolikus templomban keresztelték, de miután hozzáment nagyapámhoz, aki zsidó volt, a negyedi zsidó hitközség befogadta. A negyedi zsidók tisztelték és szerették őt. Nagymamám betartotta a zsidó hagyományokat, de Jézuskáról, angyalokról, kerubokról is mesélt nekem otthon. A keresztény és a zsidó vallás nem zárták ki nála egymást, és nagyapám soha nem tett ezért szemrehányást neki.